2019

Program German-Serbian exchange on inclusion and journalism.

26. July – 5. August 2019.

RED CROSS KRAGUJEVAC – JANUN E. V. HANNOVER

The aim of the Serbian delegation was, upon their return, as “real” journalists, to draw the attention of the Kragujevac and Serbian public to the problems of people with disabilities.

A group of 10 members, students with disabilities and Red Cross volunteers set off.

Upon their return, they published 7 articles about their trip in the weekly newspaper "Kragujevačke" and also in social media.

This Youth Exchange was financially supported by the European Union (Erasmus+) and the City of Hannover.

8 КРАГУЈЕВАЧКЕ Четвртак, 17. октобар 2019 Млади

МЛАДИ КРАГУЈЕВЧАНИ У УЛОЗИ НОВИНАРА У НЕМАЧКОЈ

Авион, метро, па воз - уживање

Захваљујући Програму немачко-српске размене на тему „Инклузија и новинарство", одабрана група младих Крагујевчана, чланова Удружења студената са хендикепом и волонтери Црвеног крста, боравили су у Хановеру, у Доњој Саксонији. Попут правих новинара забележили су све што су видели и доживели са жељом да скрену пажњу јавности на проблеме особа са хендикепом

УЧЕСНИЦИ СЕМИНАРА НА БЕОГРАДСКОМ АЕРОДРОМУ

УДРУЖЕЊЕ СТУДЕНАТА СА ХЕНДИКЕПОМ КРАГУЈЕВАЦ

Једнаке могућности за све

The first working day began with a travelogue about Berlin, the world metropolis.

A group of young journalists spent the next ten days in Hanover.

On the first day, the guide through Hanover was 30-year-old Stefan Kooper, who was born visually impaired, but despite his disability, received a good education, thanks to the commitment of Lower Saxony and the City to make Hanover a city tailored to all people.

In addition to his regular job, Stefan is also a guide for blind tourists in Hanover.

Another German friend of ours was Calvin, who was given access to a wheelchair in all the facilities and vehicles we used.

During our stay, we conducted numerous visits, interviews and reports.

We had the privilege of being guests of the 2. Mayor Regine Kramarek.

10 КРАГУЈЕВАЧКЕ Четвртак, 24. октобар 2019. Друштво www.kragujevacke.rs

МЛАДИ КРАГУЈЕВЧАНИ У УЛОЗИ НОВИНАРА У НЕМАЧКОЈ (2)

Хановер - град по мери свих људи

Субота је, дан предвиђен за обилазак Хановера. Домаћини су нам пре поласка припремили традиционални немачки доручак - за вегане, вегетаријанце и оне који то нису. Било је ту свега - од разноврсног хлеба и пецива, маслаца, џема, сока од поморанџе, чаја, млека, кафе, сувог меса, сирева, воћа, житарица...Сухомеснати производи и сиреви за вегетаријанце били су права посластица за све.

Након доручка, нашу другарицу Иву, која је тога дана славила рођендан, чекала је торта са свећицама. Пожелели смо јој срећу и отпевали рођендаску песму, почастили се сви заједно, а онда смо кренули да упознамо Хановер.

У обилазак са Штефаном и Келвином

У том „походу" помагали су нам водичи Келвин и Штефан, који су се придружили нашој групи. Келвин је младић који користи инвалидска колица, јер је пре неколико година изненада оболео и не може да хода. Други младић, Штефан, има 30 година, од рођења је слабовид и има сужено видно поље, па не може да пропрати шта се дешава са стране, нити да у отворењем и неповољном простору региструје потенцијалне опасности и препреке.

РЕЉЕФ СТАРОГ ДЕЛА ГРАДА СА ЛЕГЕНДОМ НА БРАЉЕВОМ ПИСМУ

КЕЛВИН КОЛИЦИМА ЛАКО УЛАЗИ У СВАКИ ГРАДСКИ ПРЕВОЗ

Испричао је да се упркос проблему са видом уписао у редовну основну школу, али су га деца малтретирала и тих шест година биће су прави пакао за њега. Потом је прешао у школу за слепе и слабовиде особе – једину установу тог типа у читавој Доњој Саксонији. Установа је специјализована за рад са особама са овим хендикепом, а у оквиру ње је школа, где су одељењима са малим броја ученика, тако да наставници могу довољно да се посвете сваком од њих. Иначе, сви наставници у тој школи у оквиру студија завршили су и специјалну педагогију за рад са слепим особама.

Образоване које је Штефан стекао у тој школи веома је широко, а поред редовног посла који обавља у компанији, ради и као туристички водич. Било је право уживање слушати његову причу о историји Хановера током наше прве туристичке туре по овом граду.

Хановер је главни град немачке покрајине Доња Саксонија, центар северне Немачке и 13. град по величини. У њему живи 518 хиљада становника и познат је као град сајмова и иновација.

Хановер је дуго био везан за енглеску аристократију, почевши од принцезе Софије, супруге краља Ернста Августа и њеног сина Георга Лудвига - енглеског краља Џорџа првог, првог од „хановерских" краљева. Споменик краљу Ернсту Августу на коњу доминира на тргу испред железничке станице, која лачи на капију града. Пролазком кроз капију улази се у сам центар града, који је пешачка и најпознатија шопинг зона Хановера.

МЛАДИ КРАГУЈЕВЧАНИ ИСПРЕД ЗГРАДЕ ПАРЛАМЕНТА У ХАНОВЕРУ

Наш водич Штефан је одлучио да шетњу по граду започнемо од трга Кропке. До тог одредишта стигли смо возећи се право аутобусом, а потом метроом. Одмах смо уочили да су на сваној станици постављени семафори који обавештавају путнике за колико минута стиже аутобус или метро и до које дестинације воза. По доласку аутобуса имали смо прилику да видимо како функционише рампа и како Келвин у колицима улази у бус.

ПАУЗА ОД ШЕТЊЕ У ДРЕВНОМ ДЕЛУ ГРАДА

Иначе, возила јавног градског превоза - аутобус, воз, метро, трамвај овде могу да користе и они које воде своје кућне љубимце, као и возачи бицикала и електричних тротинета. Цена карата за ову врсту услуге је нешто виша. Такође, у возилима постоје и обележена места за инвалиде, труднице и особе у колицима, док су за слепе обезбеђена звучна обавештења. Контроле карата у градском превозу су веома честе, а нас не возову без карте изузетно су високе. Али, приметили смо да се нико не жали, нико не звоца, што бисмо ми рекли, "свако своју бригу гледа и свом се весељу радује".

На самом почетку нашег разгледања, стекли смо утисак да је Хановер град пешака и бициклиста. Сруда су поред пешачких и бициклистичке стазе, осим где је возила бициклом забрањена. Дуто нам је требало да се навикнемо на ову стазу која је тик уз пешачку, па смо стално једни друге упозоравали: „Пази, бицикл, помери се у страну!".

Немци су на све мислили

Прво заустављање било је на Тргу Кропке, једном од симбола

СЛАБОВИДИ ШТЕФАН РАДИ У КОМПАНИЈИ ЗА СОЦИЈАЛНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Хановера. То је место где његови жители најчешће заказују сусрете, а онда настављају даље или остају ту у неком од бројних кафића. Трг је и добио име управо по кафеју који је на том месту отворен далеке 1869. године. У њему је некада радио кепнер Вилхем Кропке, који је био веома омиљен и цењен код муштерија, а касније је постао власник кафића. У знак сећања на омиљеног кепнера, трг је после рата добио име по њему. На тргу се налази и велики тамнозелени часовник са клатном, који, такође, носи назив Кропке.

Док стојимо испред сата, Штефан нам говори о периоду пре

In the following frames You can read some of the original stories, that has been written by project participants, during the exchange in Germany.

- *Imam dosta događaja koji su mi promenili svest, pa je teško odlučiti se za jedan momenat. Ja smatram da nije bitno što neko ima hendikep, on je i dalje deo grupe. Lepo je što u društvu imamo nekoga kao sto je Stefan. Svi mi imamo probleme, nekad je problem vidljiv, nekad ne. Dosta ljudi ne pokazuje svoje probleme javno. Kao što je Srđan rekao: "Sami sebi pravimo barijere. Mi moramo da menjamo sve u vezi toga, prvo mi moramo da bi izbrisali te barijere. Moramo zadovoljiti i potrebe ljudi sa invaliditetom, liftovi, rampe. Da im obezbedimo sve stvari koje će im pomoći i olakšati život. Svi mi*

zaslužujemo da budemo srećni, a inkluzija je jedan deo toga. Sreću isto osećaju i osobe sa i bez invaliditeta."

- *Ich habe vieles während dieses Projektes erlebt, dass mein Bewusstsein verändert hat. Daher ist es schwierig sich für einen Moment zu entscheiden. Ich denke nicht, dass es wichtig ist, ob jemand eine Behinderung hat oder nicht. Man ist immer Teil der Gruppe. Es ist schön, jemanden wie Stefan zum Freund zu haben. Wir alle haben Probleme, manchmal ist das Problem sichtbar, manchmal nicht. Nicht viele Menschen zeigen öffentlich ihre Probleme. Srdjan sagte: „Wir machen unsere Barrieren selbst. Zuerst müssen wir uns selber ändern, um dann diese Barrieren zu beseitigen." Wir müssen auch die Bedürfnisse von Menschen mit Behinderungen erfüllen, z. B. braucht es dafür Aufzüge und Rampen, um ihnen all die Dinge zu liefern, die ihnen helfen und ihr Leben leichter machen. Wir alle verdienen es glücklich zu sein und Inklusion ist ein Teil davon. Menschen mit und ohne Behinderung empfinden das gleiche Glück.*

- *On Sunday I went swimming with the group. Stefan asked me to look after his glasses case while he went swimming. He explained to me that he needs his glasses the moment he comes out of the water. He stayed close to the coast. So I asked Voja to look after the glasses and it was no problem for him. Probably because he was afraid to lose his orientation. Olaf swam with Stefan. Olaf can't swim for so long and he asked Stefan to help him. They both had different barriers but could work together as a team. It is not about helping someone do something, it is about making it possible for everyone to do what they want. We all were able to have fun at the lake. It is not about helping someone in particular but giving support to everyone. Sanja didn't want to go deep into the water and no one forced her. Danijel was there for her. That was no pity. The idea is that everyone becomes active on their own. I was touched by that. Inclusion is there for everyone!*
- *Am Sonntag bin ich mit der Gruppe schwimmen gewesen. Stefan bat mich auf seine Brille aufzupassen. Er erklärte mir, dass er seine Brille braucht, sobald er aus dem Wasser kommt. Er blieb in der Nähe des Ufers, wahrscheinlich weil er Angst hatte die Orientierung zu verlieren. Olaf schwamm mit Stefan. Olaf kann nicht so lange schwimmen und hat Stefan gebeten, ihm zu helfen. Beide hatten unterschiedliche Barrieren, konnten aber als Team zusammenarbeiten. Es geht nicht darum jemandem zu helfen, etwas zu tun, sondern es jedem zu ermöglichen, das zu tun, was er will. Wir konnten uns alle am See vergnügen. Es geht nicht darum, jemandem zu helfen, sondern allen zu helfen. Sanja wollte nicht tief ins Wasser und niemand zwang sie dazu. Daniel war für sie da. Das war schön. Die Idee ist, dass jeder auf eigene Faust aktiv wird. Das hat mich berührt. Inklusion ist für alle da.*

And a particularly significant experience was the meeting with Mrs. Andrea Hammann. She was impressed by our curiosity and need to bring something new to our homeland and our city.

For government officials, the most important thing is that a person with a disability can get anywhere in the city.

Mrs. Andrea Hammann was extremely happy because of our youth and that we were the first group from Serbia coming to Hannover bein interested in the topic of inclusion.

She is working for the local government of Hannover as the person who takes care that the city is becoming more and more inclusive. Mr. Hammann is for example taking care that person with disabilities do have accessibility to various facilities in the city..

The essence of inclusion is not that there is a special sports association for people with disabilities, but that they can participate in any sports association.

- *Mislila sam da su sve košarkaške utakmice dosadne dok nisam posetila sportski savez u Hanoveru. Dobila sam priliku da ja sednem u invalidska kolica i uzmem loptu u ruke. To nisu obična kolica, već su specijalna za taj sport. Kada mi je neko od ostalih učesnika bacio loptu refleksno sam ustala i uhvatila je. Taj trenutak je neopisiv. Tada sam shvatila koliko je njima zapravo teško. Ovaj sport mogu igrati ljudi sa hendikepom, ali mogu i ljudi bez hendikepa. Mislim da treba tako biti i u životu. Život bez odvajanja. Ljudi bez invaliditeta treba da shvate koliko je njima život olakšan. Moji baka i deka su gluvonemi i ja razgovaram sa njima tako što mi čitaju sa usana ili na znakovnom jeziku. Godinama već razgovaram sa bakom, ali sam tek sada shvatila kako se ona oseća i koliko je toga propustila zbog hendikepa. Igrajući igrice sa slušalicama čula sam koliko su zvuci prirode glasni i koliko mi ne obraćamo pažnju.*
- *Ich habe gedacht, dass alle Basketballspiele langweilig sind. Und dann habe ich das Sportzentrum in Hannover besucht. Ich habe die Gelegenheit bekommen mich in einen Rollstuhl zu setzen und den Ball in die Hände zu nehmen. Das war kein normaler Rollstuhl, sondern ein speziell für diesen Sport konstruierter. Wenn jemand mir den Ball zugeworfen hat, bin ich reflexartig aufgestanden, um den Ball zu fangen. Dann habe ich bemerkt, was für eine Leistung es ist im Rollstuhl sitzend Basketball zu spielen. Dieser Moment war unbeschreiblich. Dieser Sport ist erreichbar für jeden, für Menschen mit und ohne Behinderung. Ich glaube, dass es so auch im realen Leben sein sollte. Ein Leben ohne Trennungen, wo alles für alle erreichbar ist. Menschen mit Behinderungen müssen erkennen, wie viel einfacher das Leben für sie sein sollte und auch könnte. Meine Großeltern sind taub und ich rede mit Ihnen, indem sie von meinen Lippen lesen. Wir reden aber auch über Gebärdensprache miteinander. Ich habe jahrelang auf diese Weise mit meiner Großmutter gesprochen. Aber erst jetzt verstehe ich, wie sie sich fühlt und wie viel sie aufgrund ihrer Behinderung in ihrem Leben verpasst hat. Beim Spiel mit den Kopfhörern habe ich erlebt wie laut die Geräusche der Natur sind und wie wenig wir darauf eigentlich achten.*

- *Wir waren im Landessportbund und da habe ich Basketball im Rollstuhl gespielt. Das war etwas sehr Besonderes für mich. Und dann habe ich mich gefragt, warum eigentlich. Sobald die Menschen sich in einen Rollstuhl setzen und spielen, sind sie alle gleich. Dieses Gefühl das man selber anders ist verschwindet. Da haben wir dann alle die gleichen Voraussetzungen. Und man bemerkt jetzt nicht mehr, dass es Menschen mit und ohne Behinderungen gibt, sondern alle gehören zur selben Mannschaft. Niemand stellt sich die Frage, ob jemand immer im Rollstuhl sitzen muss oder nicht, weil wie alle ein gleicher Teil der Mannschaft sind. Wir gehören alle zusammen. Das ist dieses*

besondere Gefühl, wenn es total egal ist, wie man aussieht oder welche Behinderung man hat. Früher haben die anderen gedacht, ich kann keinen Sport machen und dann haben sie mich nie eingeladen mitzumachen. Aber beim Basketball spielen im Rollstuhl habe ich nicht dieses Gefühl, weil der Rollstuhl nur eine Requisite ist, die jeder nutzt und dadurch alle gleich sind. Kann ich überhaupt Sport machen? Doch, ich mache Sport und das sehr gut..

- *Bio sam u savezu sporta i tamo sam igrao kosarku pomoću kolica za nepokretne. To je bilo nešto posebno za mene. A onda sam se i zapitao zašto li je to na mene ostavilo toliko poseban utisak i shvatio. Čim sednete u kolica i igra krene svi smo isti. Osećaj da ste drugačiji nestaje. Svi imamo iste izazove. U tom trenutku shvatate da i ljudi sa i ljudi bez hendikepa pripadaju istom timu. Niko ne postavlja pitanja da li igrate normalno ili ne jer ste svi deo iste ekipe. Dakle to je taj posebni osećaj gde je potpuno nevažno kako izgledate i koji nedostatak imate. Ranije su ljudi islili da ja ne mogu da se bavim sportom i zato me nikada nisu ni pozivali da učestvujem u sportskim događajima. Sa košarkom u kolicima nemam više taj osećaj jer su kolica ovde samo rekvizit pomoću koga igrate i svi smo isti. I za kraj, ukoliko me pitate mogu li se baviti sportom? Moj odgovor je, itekako i super mi ide.*

Hanover city without barriers.

www.kragujevacke.rs Млади Четвртак, 7. новембар 2019. КРАГУЈЕВАЧКЕ 9

МЛАДИ КРАГУЈЕВЧАНИ У УЛОЗИ НОВИНАРА У НЕМАЧКОЈ (4)

Градоначелница зна шта је хендикеп

Понедељак у Немачкој се некако баш осети. Први је радни дан у недељи, сви јуре на посао, аутобуси су пуни људи, а на улице се враћа уобичајена градска врева.

Данас идемо у нову Градску кућу на заказани пријем код градоначелнице Хановера Регине Крамарек.

Хановерска Градска кућа или Ратхаус, како је зову Немци, најзанимљивија је грађевина и једна од ретких са очуваном предратном архитектуром. Заправо, зграда највише личи на велики дворац.

Наш организатор путовања Ахим Риман објашњава да, када је Хановер пао под пруску власт, више није био краљевина, али је то био могив да направе грађевину која ће подсећати на краљевски дворац. Његова изградња трајала је 12 година и завршена је 1913. године.

Градски функционери и „лего" коцкице

Нова Градска кућа смештана је у изузетном парку „Машзе", који је у ствари крак шуме „Енлениеде", највеће градске шуме у Европи. Објекат има куполу која доминира градским хоризонтом и са које се град види као на длану.

Загледани у куполу, задивљени лепотом грађевине, угледали смо како се на јарболу, испред Градске куће, поред застава Европске уније и Немачке вијори и застава Србије. То је уобичајен начин да се гостима који долазе на пријем у Градску кућу покаже поштовање, али за нас је било више од тога. Погледали смо се изненађено и мало је рећи само да смо били пресрећни – били смо поносни и осећали смо се некако важно. То је утисак који се не заборавља.

Улазимо у општину и пре пријема у пространом холу разгледамо поставке о историји града Хановера. Ту се налазе четири велике макете које представљају град кроз значајне периоде из прошлости. Хановер данас, пре и после Другог светског рата и Хановер у XIV веку. Ове макете на изузетан начин дочаравају историју града, па нам је много тога што смо до тада сазнали било јасније.

Журимо да направимо што више фотографија – по једну на широким мермерним степеницама, у ходницима, групне, појединачне.

Ходницима старим више од једног века улазимо у модерну салу за пријеме делегација, у којој се доносе и све важне одлуке за грађане Хановера. Док чекамо градоначелницу, особље протокола нас дочекује љубазно са припремљеним послужењем. На столу су слаткиши, наравно, произведени у Хановеру.

Лежерно обучена, насмејана, стиже градоначелница. Након срдачног поздрављања и упознавања, каже нам да је одушевљена нашом мотивацијом да се бавимо темом инклузије и то користећи новинарске технике.

Током разговора сазнајемо да у Градској кући више особа у одсуству градоначелнице обављају ову функцију, али искључиво волонтерски.

Иначе, градоначелница Хановера је по занимању дизајнер, али овим послом се бави јер воли свој град и осећа потребу да на тај начин да допринос својој локалној заједници. Укратко нам је описала свој посао, представила рад градске управе, планове и пројекте за будућност, као и начин доношења одлука.

Градски функционери су овде задужени да обезбеде финансијска средства за све планиране пројекте. Да бисмо то боље разумели, упоредила је њихов посао са склапањем „лего" коцкица.

– Замислимо да су „лего" коцкице новац и функционери су задужени да обезбеде тај новац. Када то ураде, проследују новац, односно „лего" коцке, различитим тимовима. Сваки тим је састављен од обучених људи који су задужени за неку област. На пример, за особе са инвалидитетом одлучује шта ће са тим новцем градити. Пошто градитељи могу бити јавне или приватне организације, оне добијају новац и на њима је изазов да на најбољи могући начин склопе те „лего" коцкице, које им општина даје, тј. да искористе расположива средства. И то онда даље врло једноставно функционише јер су коцке доспеле у праве руке, каже градоначелница.

На питање да ли је задовољна резултатима инклузије у Хановеру, одговорила је да је најважније да особе са инвалидитетом могу да стигну где год пожеле у граду. Признаје да то није увек лако, али да није важно колико је далеко циљ, већ је најважније ићи ка њему, што тим за особе са инвалидитетом успешно обавља.

Важно је борити се

У новој Градској кући разговарали смо и са госпођом Андријаном Хаман, вођом тима, првом званичном представницом града, која од 2000. године заступа људе са инвалидитетом у Хановеру.

Били смо прва група из Србије коју је угостила и била је веома срећна што смо заинтересовани за тему инклузије, а прочито што делегацију чине млади људи.

Госпођа Хаман је запослена у општини Хановер и са своје две сараднице задужена је за приступачност различитим садржајима, као и за мобилност свих особа са инвалидитетом. То је пракса у малом броју градова у Немачкој, па је Хановер најприступачнији град у Немачкој за живот без баријера.

У Хановеру има око 52 хиљаде људи са инвалидитетом, не рачунајући оне који су имали неку повреду, малу децу и старије људе. У ову категорију држава званично убраја само оне који имају потврду да су тешки инвалиди.

Андријана Хаман каже да свако од нас у току живота има неки хендикеп. Младима ништа нам није тешко и могу све, али у старости је све другачије. Стари слабије виде, слабије се крећу, слабије чују, па је борба за живот без баријера инвестиција у будућност.

– Сматрам да не треба да стварамо ништа специјално за људе са инвалидитетом, већ да бринемо о томе да све што се гради има обезбеђен приступ за њих. Мој сваки дан је борба, не само за особе са инвалидитетом, заједно са мном и са удруженима боре се и пензионери, старији људи, мајке са малом децом, људи у колицима, каже Хаман.

Она нам је на сопственом примеру објаснила на шта конкретно мисли. У младости је била професионална атлетичарка, али јој се догодила несрећа након чега је остала непокретна. То, међутим, није умањило њен спортски дух и жељу да се и даље бави спортом. Одабрала је стрељаштво и једина је особа у стрељачком клубу у колицима. Њој је најважније да до свог клуба може да дође колицима и да се у њему осећа пријатно.

– Суштина инклузије није у томе да постоји посебно спортско удружење за људе са хендикепом, већ да они могу да учествују у било ком спортском удружењу, објашњава наша саговорница.

Једна од тема којом се посебно баве у Хановеру су и игралишта без баријера како за децу са инвалидитетом, тако и за родитеље, баке и деке који имају хендикеп, а чувају здраво дете.

Бављење овом облашћу и улагање у град без баријера има и значајан економски ефекат, јер уколико нема баријера, много је већа туристичка посећеност, а са туристима долази и зарада.

Данас све што се у граду ради прво долази на сто госпође Хаман. Али то је нешто што се развија готово две деценије.

– Веома је важно да се теме живота без баријера пренесу на једноставан начин. Данас је 80 посто превозних средстава без баријера. То је пројекат који је трајао осам година. И ова зграда је споменик културе, који је под заштитом државе, али смо успели са стране да убацимо рампе, на споредним улазима, како би људи са инвалидитетом могли да уђу.

Тоалети без баријера у овој згради су на свим спратовима. У приземљу имамо и систем за слепе, да би се лакше снашли. Тако смо у старој згради, корак по корак, успели да направимо све што је потребно како бисмо уклонили баријере. Све то иде полако, али успешно, каже Андријана Хаман.

Она је задужена и да прати услове рада студената са хендикепом, али још увек није задовољна оним што је постигнуто. Наиме, у Хановеру постоји велики студентски дом, који има 14 спратова, али само један тоалет за особе са инвалидитетом, па они морају да користе неколико лифтова и путева да би стигли до њега.

– Зато је важно борити се. Ако имате инвалидитет, треба да нађете људе без њега, који ће се са вама заједно борити. Све што се прави за живот без баријера увек некоме може да затреба. Оно што је, рецимо, направљено за оне који не виде или не чују можемо да користимо сви, као што је, на пример, сигнализација на аутобуским стајалиштима, објаснила је наша саговорница.

Истиче да је поносна када у граду види пуно људи са инвалидитетом. То значи да им је лако да дођу дотле. Била је пресрећна када је видела особе у колицима које су уживале у музичком фестивалу на обали језера.

Са друге стране, незадовољна је чињеницом да је велики број образованих особа са инвалидитетом без посла, јер, каже, послодавци не виде оно што та особа може да уради, него само виде њихов хендикеп.

Напуштамо Градску кућу и крећемо ка језерцету у парку Машзе. Мало даље, у срцу града, је велико вештачко језеро, које се такође зове Машзе. Језеро се простире на 2,4 километра и широко је 530 метара. То је веома популарно место за једриличаре, чамце, возаче педалина, купаче и шетаче. На обали је обиље ресторана и кафића. Током лета ово је место бројних фестивала и разних културних догађаја доступних и особама са инвалидитетом.

Настављиће се

(Аутори овог текста, који је настављак из прошлог броја, чланови су Удружења студената са хендикепом и волонтери Црвеног крста, који су недавно боравили у Немачкој у Доњој Саксонији)

ЦЕЛА ГРАДСКА КУЋА ПРИЛАГОЂЕНА ЈЕ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

КРАГУЈЕВЧАНИ СА ГРАДОНАЧЕЛНИЦОМ ХАНОВЕРА РЕГИНОМ КРАМАРЕК

80% of vehicles of public transport are without barriers, public toilets are without barriers, there is a special system for the blind to orientate.

A special meeting we had with Maren Feise, who was born with a disability. She studied social-work and is working for the NGO “Mittendrin Hannover e.V.” (Right in the middle of it) which is a non-profit association to support inclusion. She is responsible for the project "My home, not me in the home”.

МЛАДИ КРАГУЈЕВЧАНИ У УЛОЗИ НОВИНАРА У НЕМАЧКОЈ (5)

Мој дом, а не ја у дому

Марен Фенсе је директорка невладине организације која има саветодавну улогу, чији је задатак да особе са инвалидитетом оспособе да буду самостални и корисни чланови друштва и да равноправно учествују у свим дешавањима. Иначе, сви саветници у овој НВО су особе са инвалидитетом, а Саветовалишта постоје на територији целе Немачке.

Фенсе је рођена са инвалидитетом, трајно користи колица, покреће само једну руку, тачније само зглоб шаке, али је упркос озбиљном хендикепу успела да битно унапреди рад Саветовалишта и повећа број корисника. Посебно је задовољна изузетном сарадњом са другим удружењима, предузећима и институцијама који су од велике помоћи.

Саветовалиште је отворено за све којима је потребно и потпуно је бесплано. Просторије се налазе у центру града и доступне су особама са инвалидитетом. Имају тактилне стазе за слепе и слабовиде, лифтове за кориснике колица, преводионе гласовног језика за глуве и наглуве. Саветници, који то могу, иду и у кућне посете онима спречени да дођу у Саветовалиште или им више прија да разговарају у свом дому.

Пошто се особе са инвалидитетом отежано крећу, неколико Удружења донело је одлуку да раде под истим кровом са Саветовалиштем, чиме су знатно олакшали својим корисницима да им се обрате.

■ **Саветовалиште за све**

У Саветовалиште долазе будући родитељи од почетка трудноће, кад сазнају да ће добити дете са инвалидитетом. Они желе да се што боље информишу и припреме, како би му обезбедили што бољи почетак живота.

За родитеље деце испод три године осмишљен је посебан програм, са свим потребним информацијама. Када родитељи наиђу на препреке током одрастања детета - од јаслица и предшколског узраста, па до завршетка школовања, долазе у Саветовалиште.

Једном месечно организују се скупови на којима учествују родитељи деце предшколског и школског узраста, који заједно са стручњацима дискутују о унапређењу доступности квалитетног укључивања деце са хендикепом у различите нивое образовања. Најчешћи проблеми са којима се сусрећу су личне кризе, проблеми у везама, изазови у послу и каријери, здравствене бриге и бриге због немоћи, аутодеструктивне мисли и емоције и насиље и нетолеранција.

Саветовалиште покушава да помогне клијентима да кроз приче са светницима, који су такође преживели искушења и недаће, помогне клијентима да „пронађу равнотежу између тела, ума срца и духа" и учврсте се у одлуци да се сами боре за самостални живот. Атмосфера је ведра и клијенти могу отворено да причају о проблемима. Мото саветовалишта је „Мој дом, а не ја у дому!", каже госпођа Фенсе.

УЧЕСНИЦИ СЕМИНАРА СА МАРЕН ФЕНСЕ

АСИСТЕНТИ 200 ВРТА ПОМАЖУ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

ПОСЕТА ВОЛОНТЕРСКОМ ЦЕНТРУ ИНВАЛИДЕТНИХ ОСОБА

ИНТЕРНАЦИОНАЛНА ГРУПА НА ЗАДАТКУ ИМИТИРАЊА СЛОВА

Осим основне активности, саветовања, често се организују округли столови, едукације, обуке и предавања. Теме су инклузија у образовању, спорту, рехабилитације и бројне друге области живота. Такође, организују и сајмове на тему инклузије, а посетиоци могу да прошире своја знања и размене искуства.

Обуке се одржавају и за наставнике и стручњаке који раде са децом која имају тешкоће у развоју, који желе да побољшају квалитет рада и начин едукације.

У обукама за особе без хендикепа, користе се едукативни материјали који олакшавају емпатију и боље разумевање живота особа са хендикепом.

Предавања се организују и за студенте који желе да се баве питањима инклузије, како би у будућности боље обављали тај посао.

Постоје посебне информативно-саветодавне радионце за особе са инвалидитетом, које желе да саме оду на путовање или годишњи одмор. На радионицама се се они припремају како да на најбољи начин превазиђу препреке на које могу наићи током путовања. Сви савети су индивидуализовани, дакле прилагођени особи која тражи помоћ, односно информацију.

Госпођа Фенсе најбоља искуства има са путовања по скандинавским земљама. Посебно издваја Финску у којој се особе са инвалидитетом неометану свуда крећу.

Лепа искуства носи и из Шпаније, али за разлику од Финске, у Шпанији су туристичке знаменитости прилагођене особама са инвалидитетом, али им је зато свакодневни живот отежан.

Током распуста организују се посебни организовани програми путовања за ученике основних и средњих школа, под називом „Авантура програм".

У Саветовалишту се пружа и услуга попуњавања формулара за слепе и слабовиде.

Што су људи са инвалидитетом видљивији и присутнији у друштву, људи који немају инвалидитет су сензибилнији. То је процес који долази сам од себе, каже Фенсе.

■ **Улога асистената у свакодневном животу**

Град Хановер финасира и рад асистената-волонтера, који помажу особама са инвалидитетом у обављању свакодневних активности, као што су одлазак до продавнице, лекара, школе. Асистенције на послу и факултету. Волонтере-асистенте ангажује непрофитна организација за инклузивне услуге (GIS mbh), која има 100 запослених углавном социјалних радника, а када је ос-

ИНТЕРНАЦИОНАЛНА ИНКЛУЗИЈА

Тимски рад уместо конкуренције

У оквиру програма немачко српске размене срели смо се и са младима из других земаља, ангажованих на пројектима размене младих. Било је ту Енглеза, Шпанаца, Француза, Пољака, Израелаца, Немаца и сви заједно су учествовали у инклузивном програму "Тимски рад уместо конкуренције"

Најбољи начин да упознамо младе из других земаља био је да напустимо своју групу и постанемо члан интернационалног тима са одређеним задацима. Први заједнички задатак био је у хановерском зоолошком врту.

Била је то и прилика не само да се међусобно упознамо, већ и да посетимо, по многима, најлепши зоолошки врт у Европи. И заиста је невероватан. Огроман је, одлично испланиран и лепо направљен. Све животиње се могу видети у свом природном станишту, без кавеза и шипки. Већина је смештена на великом простору, који је ограђен природним баријерама, попут воде или огромног камења.

Током обиласка зоолошког врта постоје „станице" на којима се добијају информације о темама које се тичу заштите животне околине, сиромаштва, изумирања животиња и слично.За децу је направљено и неколико паркова у којима могу да се играју. Посебан део одређен је за домаће животиње. Поред живих крава, деца на моделу краве у природној величини, уче како се музе крава и одакле долази млеко.

СРПСКИ ИГРАЧИ СА ОСВОЈЕНИМ МЕДАЉАМА

За лакши обилазак зоовртa нацртана је мапа и стазе до којих се може доћи до сваке животиње. Врт је подељен и по земљама у којима живе одређене животиње, па смо се у појединим ситуацијама осећали као да смо на другом крају света. Тако на пример, за слонове је направљен екстеријер који подсећа на Индију, а да би се видели пингвини, фоке и поларни медведи, улази се у потопљени брод, а животиње се посматрају кроз окна док се играју пливајући.

Поред уживања и упознавања са младима из других земаља, наша група је имала задатак да провери да ли је зоолошки врт прилагођен особама са инвалидитетом.

Пажњу нам је скренула вожња чамцем, која кратко траје, али се само тако могу виде све животиње из Африке. Интересовало нас је како особе у колицима могу да уђу у овај чамац, а одговор смо добили у писаној форми стигао одговор од директора зоовртa. Објаснио нам је да када особа са инвалидитетом жели да се вози чамцем, асистенти зоовртa су ту да им помогну и да их сместе у чамац.

Провели смо пет сати са младима из целе Европе решавајући једноставне задатке на различитим пунктовим у зоовртy, а наше дружење завршено је у ресторану, који је се налази у оквиру зоолошког врта.

Са младима из других земаља срели смо се још два пута - на Дану спорта у граду Лехрте, у близини Хановера, а други пут на опроштајној журци.

На Дану спорта, на фудбалском стадиону подељени у седам мешовитих екипа, такмичили смо се на осам полигона. Независно од језика, културе, обичаја, смислили смо име и лого за своју екипу. Међу учесницима из других земаља било је и младих са аутизом или са сличним синдромима, али су се они одлично уклопили у све игре.

На крају су сви играли фудбал. Наше девојке су се први пут нашле у улози фудбалера,за разлику од Немица, које често играју фудбал, како аматерски тако и професионално.

Са пријатељима из других земаља растали смо се на журци, слушајући музику по жељи сваке земље и уживајући у фотографијама, које су нас подсећале на незаборавне тренутке и дивно интернационално дружење.

In the city of half a million inhabitants, in addition to Kelvin and Stefan, our group was joined by volunteers from the Janun e. V. organization, led by Achim Riemann. These are mostly young future social workers, pedagogues and special educators. Together with them, we tried different methods, techniques and didactic tools, in order to understand our peers who have a handicap from the earliest days.

8 КРАГУЈЕВАЧКЕ Четвртак, 31. октобар 2019. Млади www.kragujevacke.rs

МЛАДИ КРАГУЈЕВЧАНИ У УЛОЗИ НОВИНАРА У НЕМАЧКОЈ (3)

Српско вече за памћење

Пред нама је седмица пуна радних задатака и треба да се припремимо за бројне састанке, посете и интервјуе.

План је да прво урадимо разговор са госпођом Регином Крамарек, која је актуелна градоначелница Хановера, града који има више од пола милиона становника. Потом ћемо разговарати са њеном сарадницом, повереницом за особе са инвалидитетом госпођом Бригитом Хаман. Уз то, посетићемо важне институције, социјална предузећа, а једва чекамо да се сретнемо са нашим вршњацима из разних земаља, који су допутовали у Хановер у исто време кад и ми, у оквиру програма размене младих.

Иако је недеља дан за одмор, пред нама је озбиљан рад - припреме, договори, увежбавања, али зато вече доноси право уживање - представљање наше земље, културе, обичаја, фолклора, науке, уметности нашим немачким домаћинима. А за то смо се посебно спремили, јер смо хтели да се покажемо у најбољем могућем светлу.

Игре разумевања

Радни део почели смо разговором о искуствима које смо стекли о инклузији. Упоређивали смо оно што се у тој области ради код нас, а они су нам испричали шта је Немачка урадила у тој области. Сложили смо се да нам је заједничко велико залагање за развој толеранције, поштовање различитости и промовисање једнаких могућности за све.

Инклузија је у Немачкој актуелна тема још од осамдесетих година прошлог века, али је и овде све текло полако и поступно. Било је потребно много времена да инклузивна пракса заживи и да почне да се развија. Поређења ради, у Србији је тек 2009. године усвојен Закон о инклузивном образовању.

Први корак ка укључивању особа са инвалидитетом и тешкоћама у развоју у свакодневни друштвени живот је да оне буду прихваћене. Зато су у Немачкој развијене различите методе, технике и дидактичка средства, како би, пре свега најмлађи, што боље разумели и прихватили своје вршњаке, али и све оне који имају неки хендикеп.

Тог недељног поподнева свако од нас је имао прилику да испроба нека од тих средстава и да бар донекле разуме тешкоће са којима се они срећу.

Тако рецимо, једна од игара намењена је бољем разумевању глувонемих. Осмишљена је тако да један од учесника стави слушалице и тиме потпуно искључи своје чуло слуха, док други треба да му објашњава појмове са картица, тако да онај са слушалицама покушава да чита са усана, што није ни мало лако.

Исто тако за разумевање слепих и слабовидих направљена је игра у којој једна особа има испред себе слику неке фигуре, док друга треба да, слушајући инструкције онога који гледа фигуру, за одређено време направи исту такву од различитих геометријских облика.

Док је у претходне две игре број играча ограничен, опробали смо се и у игри где може да учествује неограничен број људи. Неко од нас, на пример, добије слику особе и треба да целој групи опише како она изгледа. Остали учесници, свако за себе, стварају слику на основу тог описа. На крају игре сви могу да виде праву слику и упореде је са оном коју су замислили.

Ништа мање није занимљива ни игра са посудицама у којима су различите житарице, а потребно је да се препознавањем звука упаре оне са истим садржајем.

ДОЧЕК ГОСТИЈУ СА ПОГАЧОМ И СОЉУ И ПОТОМ ЛОМЉЕЊЕ ЧЕСНИЦЕ

НА КРАЈУ СВИ ЗАИГРАЛИ СРПСКО КОЛО

НЕКЕ ОД ИГАРА ЗА МЛАДЕ СА ХЕНДИКЕПОМ

Ово је било јединствено искуство за све нас, пошто раније нисмо били у прилици да на овај начин покушамо да разумемо потребе и могућности особа које не виде или не чују. Дуго смо после тога разговарали о томе како смо се осећали и о чему смо размишљали у ситуацијама када нисмо могли ништа да чујемо или да видимо.

Имали смо времена и да се потом мало одморимо, па смо део дана провели на дивном језеру Силберсе, које се налази у близини нашег смештаја. Језеро је прави дар природе за све оне који воле да викендом оду на излет, да се ван свакодневне градске буке одморе и науживају.

Док смо се брчкали у води, приметили смо у близини породицу која је дошла на пикник и њиховог минијатурног пса, који није био већи од мале женске ципеле. Одједном су се пред њима створили комунални полицајци, дуго су нешто причали, дали су им неки папир и отишли. Тада је госпођа дошла до нас и пожалила се да су их казнили са чак 400 евра због тога што су довели пса на место које није предвиђено за животиње. Испоставило се да на само два метра одатле почиње плажа за животиње и ова забрана не важи. Комуналци им нису дозволила да се помере све док им нису написали и уручили казну.

Док смо слушали ову причу, Невена, која је седела са нама, неколико пута је на енглеском питала госпођу- "Где је ваш пас?". Освртала се око себе и видно збуњена непрестано постављала исто питање. Сви смо се чудили њеној реакцији, али када смо видели минијатуру од пса, било нам је јасно да је требало имати „око соколово" да га неко примети. Али зато, наредних десет дана, кад год би неко изговорио чувену реченицу – „Где је ваш пас?" - сви бисмо праснули у смех.

Дочек уз погачу и со

Недељно вече било је предвиђено за прави мали перформанс – српско културно вече. Освежени и орни за представу почели смо са припремама рано тог поподнева. Све што је требало унапред смо договорили, а сав потребан материјал и намирнице понели смо са собом из Крагујевца. Поделили смо задатке и кренули на посао.

Данијел је умесио чесницу и погачу, док су остали претворили радну собу у малу галерију репрезентативних фотографија знаменитих личности из Србије, споменика културе, лепота природе, националних производа, уметничких слика и предмета.

Пред вратима куће, како обичај налаже, дочекивали смо госте са погачом и сољу и обавезна три пољупца. По уласку смо их служили медом и водом, пошто нисмо понели слатко, а онда је стигла кафица, па мало слаткиша и све то било је зачињено осмесима и веселим разговором, док је из звучника допирала тиха етно музика.

Гости нису остали равнодушни на овакав дочек. Све их је интересовало – зашто мед и вода, каква је то погача, шта је то чесница и какву симболику носи. Били смо спремни и са задовољством им објашњавали и одговарали на свако од безброј њихових питања.

За ову прилику наша Ива, која је графички дизајнер, на хамеру је калиграфски исписала азбуку, па смо ово, као мали знак пажње, на крају вечери поклонили члановима организације „Јанун".

Након што смо поломили чесницу и испричали им какву симболику носи, свако је узео парче, а оно што су нашли било им је нарочито занимљиво. Неко је добио зрно кукуруза, неко дрен, али нико није извукао новчић, па смо им објаснили да је новчић, овом приликом, остао „у кући".

Сваком госту поклонили смо осликану дрвену кашичицу за мед, на којој је представљено воће са нашег поднебља.

Како то обично бива на нашим правим весељима, морало је и да се заигра и запева, па се вече завршило „Моравцем" и Ужичким колом. Није било устезања, сви су се ухватили у коло и заиграли како је ко знао и умео.

Наш домаћин Ахим, био је презадовољан. Рекао нам је да је у свом животу видео стотине оваквих културних догађаја, али да је наше српско културно вече било јединствено и непревазиђено.

Наставиће се

(Аутори овог текста, који је наставак из прошлог броја, чланови су Удружења студената са хендикепом и волонтери Црвеног крста, који су недавно боравили у Немачкој у Доњој Саксонији)

Удружење особа са менталним сметњама „Луна" и Саветовалиште за ментално здравље Дома здравља Крагујевац, у сарадњи са Психијатријском клиником Клиничког центра започеће реализацију тренутно највећег пројекта у овој области код нас, који се финансира средствима Европске Уније.

Пројекат под називом „Оснаживањем и разумевањем до људског достојанства и благостања" финансира Европска унија са 11.000 долара, спроводи га Програм Уједињених нација за развој, а реализује Удружење „Луна", које ће кроз пројекат додатно унапредити своју иновативну праксу.

Предвиђено је да се успостави мониторинг над 105 вишеструко хоспитализованих пацијената оба пола који су током претходне године отпуштени са психијатријског болничког лечења. Такође, у Удружењу „Луна" за ове људе и њихове породице биће обезбеђена здравствена и психосоцијална подршка.

Циљ је да у потпуности развијемо психијатрију у локалној заједници. То смо почели са нашим Удружењем „Луна", а настављамо реализацијом пројекта, који представља озваничен и подржан приступ ЕУ Удружењу и пацијентима, рекла је координатор Саветовалишта за ментално здравље психијатар Сузана Перовић.

Она је објаснила да ће у пројекат осим пацијената отпуштених са психијатрије, бити укључени и чланови њихових породица, (процењује се да их је најмање 400), како би се оснажили сви они који негују пацијента и како би им се помогло да савладају такозвани синдром „сагоревања", јер ни

У Улици града Сирена од броја 12 до 20 са хладним радијаторима суочени су власници 134 стана. Они су дали све од себе још летос да се уради ремонт вентила, замени пумпа у подстаници и створе сви услови за нормалан улазак у ову грејну сезону, али без резултата

После поверавања одржавања секундарне мреже грејања и подстаница самим станарима зграде у Улици града Сирена од броја 12 до 20, где имају једну заједничку подстаницу, тај посао припао је приватној радњи „Монтер ББ". Испоставило се, међутим, да из система истичу велике количине воде, што се претходних година одразило на квалитет грејања због сталног допуњавања хладном водом. Решавање случаја је још на почетку, јер се сада пребацује лоптица између „Енергетике" и „Монтера ББ", па још увек не може да се утврди ко је одговоран и зашто је неспремно дочекан крај октобра, када је грејна сезона увелико у току.

„Монтер ББ" тврди да су обавили све по пропису и гарантују да одмах може да се пусти грејање, а то што се губи три до пет кубика воде из система днев-

Inclusion in Germany has been current since the eighties, and in Serbia, the Law on Inclusion in Education was adopted in 2009.

Before the work, we had periods of relaxation, German and Serbian evenings.

- *The most memorable moment for me was the Serbian night because it wasn't some boring presentation as usual on these types of cultural nights. You made me feel like part of your culture and part of you. I like every moment of that night, first when you told us to go out and when we came in I had the feeling that I am really going to your home. When I stepped into the room I felt like crying because you made so much effort to make us feel your culture. I loved the pictures because I know that you brought all of that from Serbia just for us. You made such a warm atmosphere and when we started dancing I just forgot about the appearance and just enjoyed the moment. Also, the feeling when I came home and ate honey with a wooden spoon was great and made me feel like one of you.*
- *Der denkwürdigste Moment für mich war der Serbische Abend, weil es keine langweilige Präsentation gab, wie sie an solchen kulturellen Abenden üblich sind. Ich hatte das Gefühl, dass ich ein Teil eurer Kultur und ein Teil von euch war. Ich denke in liebevoller*

Erinnerung an jeden Moment dieser Nacht. Am Anfang, als ihr uns gesagt habt, dass wir alle rausgehen sollen, und als wir dann herein gebeten wurden, hatte ich das Gefühl, dass ich wirklich eure Heimat besuche. Als ich den Raum betrat, mochte ich schon weinen, weil ihr euch so viel Mühe gegeben habt, dass wir eure Kultur fühlen. Ich liebte die Bilder, weil ich wusste, dass ihr sie nur für uns aus Serbien mitgebracht habt. Ihr habt eine so warme Atmosphäre geschaffen und als wir zu tanzen begannen, vergaß ich alles und habe den Moment genossen. Außerdem war das Gefühl großartig, als ich nach Hause kam und Honig mit dem von euch geschenkten Holzlöffel aß. Ich fühlte mich dabei wie einer von euch.

We brought material from Serbia for the Serbian evening and made a kind of exhibition about the homeland.

Jens Gronemeier, an educator at the inclusive factory in Seelze, explained that the factory is part of a large organization Lebenshilfe (Help to live), which was founded on the initiative of parents of children with mental and psychological disabilities. Namely, in the fifties of the last century, employed parents had nowhere to leave their children with autism, Down syndrome and similar mental and psychological difficulties. That is how the organization Lebenshilfe Seelze was created, which has included the factory of the same name since 1978.

Young people have a desire to become independent and when the time comes, they separate from their family hearth and create their own home. People with mental disabilities or other types of disabilities also want to live alone, and the Lebenshilfe helps them through a project called "Independent Life Support Project".

For this purpose, three buildings were bought, in a well-kept neibourhood with shops, cultural institutions, and a hospital, which makes it much easier for the disabled to get used to independent living. Two of the three buildings are fully equipped for barrier-free living, while the building for people with minor physical and mental disabilities does not have an elevator.

In the heart of Hannover, there is an inclusive sports center, where athletes with and without disabilities come for training, education, seminars and individual training with top coaches, specially trained to work with people with disabilities.

Inclusion in sports means that people without and with disabilities compete together in a sport. The region of Hanover, the province and different foundations are supporting this sport center.

- *Invaliditet nije bolest već nešto sto sprečava ljude da se uklope. Medjutim, film koji smo pogledali pokazao nam je da smo svi mi isti i da se svi radujemo istim stvarima. Mislila sam da ljudi sa hendikepom lako odustaju, jer misle da neće uspeti, ali film je upravo pokazao suprotno. Svi su srećni i zadovoljni i uživaju u onome sto imaju. Njih ništa ne sprečava samo im daje podstrek da nastave dalje. Igrajući igrice u kojima stavljamo slušalice, shvatila sam da je život mnogo teži kada ne čuješ. Dok sam imala slušalice bilo mi je jako teško da razumem osobu koja mi govori. Tek kada sam skinula slušalice i ponovo čula sve, shvatila sam koliko je lepo čuti neke zvuke poput onih iz prirode, koje inače ne primećujem. Jako je teško i igrati igricu "ne ljuti se čoveče" sa povezom preko*

očiju, jer je potrebno puno vremena i strpljenja. Nije lako navići se na život sa hendikepom, ali treba biti uporan i ne odustajati bez obzira na to na kakve prepreke naiđemo.

- *Behinderung ist keine Krankheit, sondern etwas was verhindert, dass Menschen zusammen gehören. Der Film, den wir gesehen haben, zeigte uns, dass wir alle gleich sind und dass wir uns alle auf die gleichen Sachen freuen. Ich dachte, Menschen mit Behinderungen würden sich leichter aufgeben, weil sie glauben, sie können nicht erfolgreich sein. Aber der Film zeigte das Gegenteil. Jeder ist glücklich und zufrieden und genießt was er hat. Nichts hindert sie daran. Vielmehr gibt es ihnen einen Anreiz weiterzumachen. Bei dem Spiel mit den Kopfhörern wurde mir klar, dass das Leben viel schwieriger ist, wenn man nichts hört. Während ich die Kopfhörer auf hatte, war es sehr schwer für mich die Person zu verstehen, die mit mir redete. Es dauerte bis ich den Kopfhörer abnahm und wieder alles hörte. Da wurde mir klar, wie schön es eigentlich ist, Geräusche wie die aus der Natur zu hören, die ich normalerweise wahrnehme ohne darüber nachzudenken. Es ist sehr schwierig mit einer Augenbinde ein Spiel zu spielen, weil es viel Zeit und Geduld kostet. Es ist nicht leicht sich an eine Behinderung zu gewöhnen, aber man sollte immer hartnäckig sein ohne Rücksicht auf die Hindernisse auf die man trifft.*

Silvia Thiel is the representative of the Hannover Region for people with disabilities. She was entrusted with a very responsible job to ensure equal participation of persons with disabilities in society, to represent their interests in accordance with the German Law on Equality of Persons with Disabilities, which entered into force in 2008.

During our stay, our group was constantly accompanied by a forty-year-old journalist, Christian Draheim, who has had impaired vision since birth. He currently sees about eight percent on his right eye, while he sees only light on his left.

In his free time, he plays sports, and he also likes to play football for the blind. Despite his vision problems, his hobby is photography. He believes that everyone must try to learn everything they want to do. Christian loves to travel, he also plays music and plays drums. His daily life is no different from the work of his fellow journalists who do not have this problem. He travels to work, 45 minutes by train, he lives alone. Goes shopping alone. Only he can't get a driver's license.

“What bothers me the most are people who have prejudices, or have a wrong image of me and do not look at me as a person, that is, they think that I am not capable to do some things and then they automatically exclude me, without asking me. This has a negative effect, which is why I always try to explain to them what I can do and turn the situation in a positive direction. The message I gladly convey to everyone is that it is very important that people

have open access to people with disabilities, to approach them without fear, to ask questions, simply to show that they are interested in them," explains Christian.

In addition to work assignments, seminar participants had time for a trip to Hamburg, a tour of Hannover and fun and socializing with young people from Great Britain, Israel, France, Poland, Spain and Germany.

After the return, preparations were made with professional journalist, in order to make texts more interesting to the Kragujevac public.

САРАДЊА ЦРВЕНОГ КРСТА И ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Указивање на проблеме у инклузији

Група младих са инвалидитетом и волонтера Црвеног крста започели су обуку из области новинарства, како би се упознали са техникама новинарског извештавања и научили да на најбољи начин напишу текстове иураде радио и телевизијске прилоге о проблемима у инклузији.

Обука је организована за 12 полазника који су укључени у пројекат „Инклузија и новинарство" који спроводи немачка организација „Јанун е.В" у сарадњи са крагујевачким Црвеним крстом. Сви полазници имаће прилику да проведу десет дана у Хановеру, од 26. јула до 5. августа, где ће се упознати са младима који су у том граду, који су, такође, део овог пројекта. Имаће прилику да посете различите установе које се баве правима особа са хендикепом и да се упознају са животом и могућностима особа са инвалидитетом у тој земљи. Циљ пројекта је да се укаже на њихове проблеме, да се кроз позитивне примере из праксе створи сензитивније друштво, са мање предрасуда, а више толеранције и разумевања.

УПОЗНАВАЊЕ СА ТЕХНИКАМА НОВИНАРСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА

Током ових посета направиће видео клипове, фотографије и забележиће све оно што ће им по повратку послужити даураде новинарске прилоге о темама које сматрају занимљивим и да направе поређења са стањем инклузије у Немачкој. У Црвеном крсту су рекли да је ово само почетак њихове сарадње са особама са инвалидитетом и да уколико прође све како је планирано, може се очекивати да овај пројекат буде продужен у наредне две и по године.

Иначе, према званичним подацима у Србији живи више од пола милиона особа са инвалидитетом. Многи од њих не излазе из својих домова, било због архитектонских баријера, предрасуда и слично. Своје образовање прекину углавном након основне, евентуално средње школе, повлаче се у себе и самим тип постају невидљиви чланови друштва. Иако број особа са инвалидитетом које се уписују на факултете последњих година расте, још увек је на веома ниском нивоу.

The regional television Kragujevac, recorded an article about the program, and after that, invited three guests to talk more about their experiences in Hannover.

Texts about the visit were published on the Facebook pages of the Red Cross of Kragujevac, as well as news on the official website of the Red Cross of Kragujevac, and in local newspaper in Smederevo.

Crveni Krst Kragujevac
06. август 2019. ·

Učesnici seminara „Inkluzija i novinarstvo" su juče srećno doputovali u Srbiju.
Pre polaska obavili su i svoj poslednji novinarski zadatak snimajući anketu o inkluziji.
Nakon završne evaluacije, bili su na međunarodnoj zabavi, sa mladima iz Engleske, Poljske, Izraela, Belorusije i Nemačke. A organizator im je pripremiio nezaboravni izlet u Hamburg.
Puni entuzijazma svoje novinarske zadatke će nastaviti u Kragujevcu.

We are especially proud of our senior volunteers, who have completed a sign language course.

Crveni Krst Kragujevac
02. август 2019. ·

I danas je radna grupa vredno radila i pisala divne tekstove o iskustvu koje su tokom boravka doživeli.
Direktor Ahim Riman je rekao da ovakve tekstove mogu pisati samo divni ljudi.
Mešovita nemačko-srpska grupa je odlučna da istraje u borbi za inkluziju.

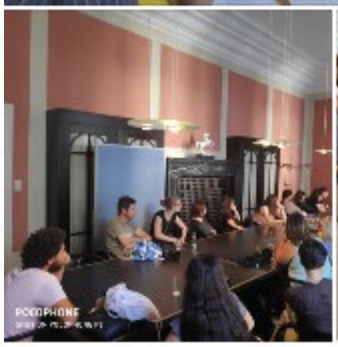
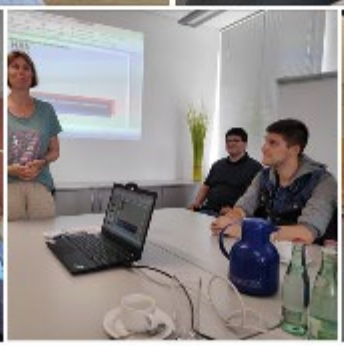

Crveni Krst Kragujevac
29. јул 2019. ·

Učesnici programa "Inkluzija i novinarstvo", su juče isprobavali metode i igre u vezi sa inkluzijom. Testirali ju materijal o inkluziji za rad sa decom i mladima.
Nakon radnog dela zajednički su pripremili srpsko veče, pod nazivom "Hleb i so"

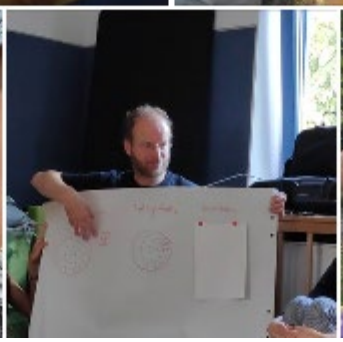

Crveni Krst Kragujevac

26. јул 2019. ·

Zahvaljujući saradnji sa nemačkom organizacijom Janun grupa mladih, sa i bez invaliditeta, je danas otputovala na seminar „Inkluzija i novinarstvo". Oni će tokom jedanaestodnevnog boravka u Hanoveru vršiti istraživanja koja su povezana sa inkluzijom, životom i mogućnostima osoba sa invaliditetom, putem elektronsih i štampanih medija.

Crveni Krst Kragujevac

15. октобар 2019. ·

YOUTUBE.COM

Mladi Kragujevčani pokrenuli projekat "Inkluzija-mladi-mediji"

05
ЈУЛ

Инклузија и новинарство

Група младих са и без инвалидитета, окупила се у просторијама Црвеног крста Крагујевац, поводом српско-немачке омладинске размене на тему: "Инклузија и новинарство". Дводневни семинар је почетак реализације пројекта који организује немачка организација Јанун у сарадњи са Црвеним крстом Крагујевац. Гордана Божић и Слађана Обрадовић, искусне новинарке,су одржале едукацију за девет полазника у циљу да науче како се прави радио емисија, видео или штампана вест. Полазници ће вршити истраживања која су повезана са инклузијом, животом и могућностима особа са инвалидитетом. Такође ће и искуства прикупљена током боравка у Хановеру, од 26. јула до 5. августа преточити у информације, које ће путем медија пласирати широј јавности у циљу смањења предрасуда и веће укључености особа са инавалидитетом у свакодневан живит наше заједнице. Циљ овог пројекта јесте да се укаже на проблеме, да се кроз позитивне примере из праксе створи сензибилише јавност, да се смање предрасуде а повећа толеранција и разумевање за проблеме особа са инвалидитетом.

komtikki Posted in Вести Leave a comment

06
НОВ

Одржана трибина “Инклузија и новинарство”

6. новембра, Црвени крст Смедерево је, у сарадњи са Црвеним крстом Крагујевац и Црвеним крстом Србије организовао трибину под називом “Инклузија и новинарство” у Економско-трговинској школи у Смедереву. Поред ученика и професора ове школе, трибини, која је имала интерактивни карактер, су присуствовали, Слађана Димић, стручни сарадник Црвеног крста Србије за информисање и промотивне активности, Светлана Младеновић, члан Комисије за информисање и промотивне активности Црвеног крста Србије, активисти и волонтери Црвеног крста Смедерево и Невенка Богдановић, секретар и Срђан Невенкић, волонтер Црвеног крста Крагујевац.

После уводног говора мр Слободана Станковића, потпредседника Црвеног крста Смедерево и председника Комисије за информисање и промотивне активности присутнима се обратила Живослава Лазић, председница Црвеног крста Смедерево која је истакла да у Црвеном крсту нема аматера, већ свако на свој професионални начин помаже људима у невољи и да је потребно пуно стрпљења у раду и учењу да бисмо дошли до великих резултата. “Сваки човек носи у себи грумен злата и треба радити на томе да чинимо једни другима оно што је најбоље”, рекла је Живослава Лазић.

Слађана Димић, је говорила, између осталог, на који начин Црвени крст Србије користи и друштвене мреже за промоцију својих активности, имајући у виду да већину волонтера нашег националног друштва чине млади.

Невенка Богдановић, и Срђан Невенкић, говорили су о пројекту “Инклузија и новинарство”, који је Црвени крст Крагујевац у сарадњи са немачком организацијом Јанун започео у јулу ове године. Том приликом пренели су своја искуства и утиске из Хановера – града без баријера. Они су са још десеторо младих, у оквиру немачко-српске размене младих, путовали у Немачку. Срђан је навео да није знао много о инклузији, али да је у Хановеру кроз низ практичних примера прилагођавања града особама са инвалидитетом успео да схвати прави значај овог термина.

На крају излагања су навели и да у “Крагујевачким новинама” о овој посети већ излазе текстови у наставцима, а у припреми је и видео презентација о посети Хановеру.

Присутнима се обратио и Томислав Живановић, секретар Црвеног крста поручивши да “Организација која нема подмладак и омладину нема ни будућност”.

komtikki Posted in Вести Leave a comment

05
АВГ

Семинар инклузија и новинарство

У периоду од 26. јула до 05. августа, група младих са и без инвалидитета присуствовала је семинару под називом Инклузија и новинарство, који је реализован у сарадњи Црвеног крста Крагујевац и немачке организације Јанун из Хановера, где су вршили истраживања која су повезана са инклузијом, животом и могућностима особа са инвалидитетом, путем електронских медија.

Током једанаестодневног боравка у Хановеру, имали су прилику да посете многе организације и удружења која се залажу за боље услове особа са инвалидитетом, као што су Интернет мобинг центар, центар за самостално живљење, фабрику која запошљава особе са инвалидитетом,спортски центар за особе са инвалидитетом, стамбену групу „Lebenshilfe", организацију „Normal in Linden", организацију за прилагођавање деце за школу, као и градоначелницу Хановера, представнице особа са инвалидитетом у регионуХановер и граду Хановер. Током ових посета учесници семинара су се учили новинарском задатку интервјуишући представнике ових установа и снимајући анкете о инклузији.

Како би боље разумели проблеме са којима се сређу особе са инвалидитетом млади су испробавали методе и игре у којима су симулирали неке врсте инвалидитета.

Поред радних задатака, учесници су имали време за забаву, када су припремали националне вечери. Српско вече, под називом „Хлеб и со", је била прилика када су осталим учесницима представљени обичаји и специфичности везане за нашу земљу.

После завршене евалуације, присуствовали су међународној забави, са младима из Енглеске, Пољске, Израела, Белорусије и Немачке, а организатор им је припремио и незабораван излет у Хамбург, и зоолошки врт.

Посебна част и задовољство је било видети заставу Србије подигнуту у чсаст наше делегације испред зграде парламента у Хановеру.

Овом путовању претходила је дводневна обука учесника у Крагујевцу, коју су држале крагујевачке новинарке Гордана Божић и Слађана Обрадовић, а група учесника ће у наредном периоду, користећи шта су научили, наставити активности у борби за инклузију.

komtikki Posted in Вести Leave a comment

ТРИБИНА О ИНКЛУЗИЈИ

Текст: Анина Живановић

Има оних који могу све, али им треба наша помоћ

У Економско – трговинској школи прошле недеље представљен је један од најуспешнијих модела инклузије који се успешно спроводи у Хановеру, у Немачкој, о чему су сазнали посредством смедеревског Црвеног крста и гостију из крагујевачке организације.

Поздрављајући окупљене средњошколце, о мисији Црвеног крста говорили су Живослава Лазић, председница и Слободан Станковић потпредседник смедеревског огранка ове хуманитарне организације, а о значају који друштвене мреже имају у промоцији овог, као и сваког другог рада и уједно, подршци коју им млади управо преко тих медија могу пружити, причала је Слађана Димић. Највећи део сусрета био је посвећен излагању представљању пројекта „Инклузија и новинарство", али пре свега у смислу поделе искустава са ђацима о томе како особе са инвалидитетом живе у једном немачком граду, иначе познатом као врочито приступачном за све, па и оне који имају неки вид физичког ограничења. О томе су, ђацима Економске школе, кроз презентацију, говорили Невенка Богдановић, секретара Црвеног крста Крагујевац и Срђан Невенкић, волонтер, који је иначе из Смедерева. Он је, заједно са још десеторо младих путовао у оквиру програма немачко - српске размене.

Инклузија јер реч за коју смо сви чули, али мало нас зна шта то заправо значи, а то је да све људе укључите у све што се дешава у друштву и да им омогуће да упркос својим телесним недостацима, учествују у друштвеном животу. Да им буду доступни образовање, култура, спорт, да уживају у чему год желе. Ми смо у Немачкој били да као новинари известимо о томе шта смо видели у Хановеру, то је један од најбоље уређених градова када је у питању инклузија. Има пола милиона становника и оно што је нас фасцинирало јесте да је потпуно прилагођен свима. Схватили смо да је то град у коме предности осмишљене за људе са хендикепом користе и људи без хендикепа. Нас је, кроз Хановер водио младић који је скоро потпуно слеп, а иначе води туристичке туре. Питате се како? Па, по целом граду има линија које се прате, а када бисмо смо стигли испред неког споменика, он би нам дао да, са повезом преко очију опипамо макету те грађевине и на тај начин покушамо да замислимо како она изгледа. То је нешто што се свуда може успешно применити, али ретко размишљамо на тај начин – преноси искуства Невенка Богдановић, док њен млађи колега Невенкић упућује на још неке занимљиве детаље:

Приметили смо да особа са инвалидитетом иначе има много на улицама, запитали смо се да ли их у Хановеру има више него код нас. Не, није у то питању, већ је само разлика у томе што им је тамо омогућено све, видљивији су јер живе без препрека, све им је прилагођено. **Приметили смо да свуда постоје рукохвати, натписи на Брајевој азбуци, улице, превоз, прилази, тоалети, светлосни сигнали. А осим на Брајевој азбуци, натписи су и на уобичајеном писму испупчених слова јер већина људи зна такво писмо јер се хендикеп углавном задобије тек током живота. Сваки је део града прилагођен је тако да, било да је слепа или глува, особа може потпуно самостално да се креће. Они иду на своје послове, јер за сваког постоји занимање. Они имају фабрике за људе са менталним тешкоћама, или раде у перионицама. Сви дакле имају посао, тамо се инсистира да свако искористи неке способности. За то добијају неку накнаду, такође и надокнаду за самостални живот, јер обавезно живе сами и то у посебним становима, а не са родитељима који би их можда спутавали. Овако су, они функционални чланови друштва, упућени на интеракцију са другим. Имају асистенте који их посећују, посебна места за сусрете и дружења, јако су расположени и комуникативни.**

Такође, све им је доступно и од садржаја из сфере културе, фестивали, манифестације, и то не само у смислу да могу да присуствују, већ им је на разне начине омогућено да прате и разумеју шта се дешава. Али, није Хановер постао такво друштво преко ноћи. Ако се питате шта је то проузроковало такве промене одговор је – раније искуство. Наиме, како су нашој делегацији посведочили други млади људи из Хановера, а међу њима и један сада популаран новинар, они данас немају никаквих проблема са предрасудама других, али су расли уз страшну дискриминацију и злостављање пре свега од стране вршњака. Како би се томе стало на пут, све је учињено како би сензибилизација почела још у предшколском периоду. Резултат је тај да садашња деца Хановера, немају апсолутно никакве погрешне представе о људима са инвалидитетом, нити их доживљавају мање способним а све то захваљујући разним едукативним програмима попут посебно осмишљених друштвених игара – оних које се играју широм света, али се овде практикују са повезом преко очију или звиждачарским слушалицама које не пропуштају звук.

Такође, примећено је и да помагала која су изворно настала за особе са инвалидитетом, употребљавају и сви остали, а нарочито старији јер им то умногоме подиже квалитет живота.

Није питање шта немам, већ шта имам

„Када смо дошли испред зграде хановерске општине, подигли су у нашу част заставу Србије, ми смо били прва земља са делегацијом коју интересује њихов модел инклузије, а оно што су изузетно ценили јесте што покушавамо путем новинарства да укажемо на ову проблематику. Они имају повереника за особе са инвалидитетом, она одлучује у свему. Иначе, некада је била атлетичарка, доживела је несрећу, остала везана за колица, али је спортски дух није напустио – сада се бави стрељаштвом, иде у регуларни клуб и такмичи се са осталима. Код њих је концепт инклузије такав, о чему говори и кошарка у колицима која није замишљена као параолимпијски спорт, већ утакмица у којој су сви играчи у колицима, а то значи ОСИ, али и сви остали који немају физичка ограничења. Дакле, поента је да сви играју заједно и да су на тај начин сви једнаки. Ту се акценат не ставља на питања „шта ја све немам" већ „шта све имам и како да то употребим" – додала је Богдановић.

Позив младима да се прикључе

„Томилсав Живановић, секретар Црвеног крста Смедерево, овом приликом је ђацима објаснио да смедеревски Црвени крст Србије има једну специфичну активност - прихватилиште. „Ми смо тиме ушли у систем социјалне заштите. Тамо се збрињавају социјални случајеви, и ви сте често сте по клупама, станицама, виђали особе које нису ништа згрешиле, али су се нашле у стању социјалне потребе. Сви ви који желите да знате више о томе и свему осталом што раде наши волонтери и желите да будете активисти Црвеног крста, можете да дођете у наше просторије, у улици Краља Петра 22, јер организација која нема подмладак нема будућност".

Scanned with CamScanner

A very affirmative text was written about the Programme "Inclusion and journalism", in the Smederevo newspaper.

БЕЗ ОГРАНИЧЕЊА – ИНКЛУЗИЈА У НОВИНАРСТВУ

Држава глува за проблеме глувих

Пише Елизабета Јовановић

Шест занимања која се врте пола века у Школи за глуве и слабо ангажовање да се иде укорак с временом и напретком технологије довело је до тога да глуви и наглуви имају могућност само за средњошколско образовање, али и када заврше неке занате, просто тешко налазе посао, јер већина послодаваца у њима не види способне раднике

НАША НОВИНАРКА У РАЗГОВОРУ СА ЧЛАНОВИМА УДРУЖЕЊА ГЛУВИХ И НАГЛУВИХ

Имам завршен само трећи степен стручне спреме. Желео сам да упишем информатику, било им је чудно како неко ко је глув тражи информатику. Морао сам да изаберем, силом прилика, занимање бравар монтажер. Био сам на пракси у „Застави". Много чујућих људи било је изненађено мојим способностима. Запослен сам тренутно у „Мањетију", а пре тога сам радио у „Сунцу" и брзо сам савладао посао који ми је био поверен.

Пошто сам особа са инвалидитетом, не чујем, а ради се са роботом и компјутером, често су ме обилазили руководиоци и пратили да ли ја то могу. Сада ме чувају и држе као мало воде на длану, јер се испоставило да сам много бољи радник него неко ко чује, пошто сам фокусиран само на оно што радим Ја имам само губитак слуха, немам никаквих других телесних оштећења, али сам остао само на том трећем степену образовања. Хтео сам да напредујем, али систем образовања ми то није дозволио. Многе фирме, имају предрасуде према особама са инвалидитетом, плаше се да се не повредимо, што није добро, прича четрдесеттрогодишњи Жељко Маслаћ, за кога кажу да је највише „добацио" у односу на остале чланове Удружења глувих и наглувих Шумадијског округа. Ожењен је, прави кућу и има стални посао, за разлику од већине који се ангажују само на повременим пословима, а поједини ни тако.

■ **Од посла ни трага**

Стефан Милић је завршио четврти степен за графичара дораде и то је било његово изборно занимање у Школи за глуве. Прошао је и више обука. Завршио је цвећарство за рад у расаднику, на позив Националне службе запошљавања. Имао је и тумача, али нажалост, то је трајало свега три месеца и нико га у међувремену није позвао да ради. Са 26 година није добио никакву пословну понуду, иако је више пута аплицирао за посао.

- Си-вије шаљем свим фирмама, тражим своје место под сунцем. Где год да се обратим одговори су - нема посла. И јако ми је тешко, јер ја сам без икаквих примања. Прошао сам комплетан практични део у „Графопромету", радио сам на сваком радном месту које подразумева моје занимање и које волим. Предао сам си-ви у „Мајнд групи" и ишао сам на разговор у присуству тумача, али они су сматрали да ја нисам за тај посао. Друштво дефинитивно нема сензибилитет за особе са инвалидитетом, каже Стефан.

Он тврди да не би смео да се усуди да започне сопствени бизнис, мада за то и нема средстава, сматрајући да није предузетнички тип и више би волео да ради за другог.

За разлику од њега осамнаестогодишња Анђела Јаћимовић је размишљала да сама отвори фризерски салон, али њени родитељи су се плашили како ће да комуницира са муштеријама.

- Када сам завршила основу школу, хтела сам да упишем за козметичара, али тога није било тада у Школи за глуве, уписала сам за фризера. Увек је био присутан страх да ли ћу ја некога добро да ошишам, офарбам и исфенирам. Прошле године сам уписала и други смер - графички и друга година сам, пошто тај смер има четири године. Планирам и то да завршим и надам се неком запослењу. Потпуно ми је свеједно да ли ћу бити фризер или ово друго, али само да се запослим, прича Анђела. После тога покушаће да упише приватни факултет за дизајн у Београду.

Ненад Јовановић је конфекционар по занимању, радио је седам-осам година у „22. децембру", али никада није сео за шиваћу машину, него је био ангажован на пеглању одеће. Сада чека нову шансу, уколико је уопште буде било, јер он већ има 43 године.

- Ја носим слушни апарат, јесте мало отежана комуникација, али сам је имао са радницима. Нажалост, фирма се затворила. Сада сам без посла, а волео бих да радим. Редовно сам слао си-вије, обилазио сајам запошљавања. Покушао сам и у тапацирници. Ту сам морао да шијем, а нисам обучен довољно за то. Тамо се много брзо ради, велики је темпо, нисам могао да се уклопим. Радио сам и у „Трагпресу"и то место ми се допало, али како носим слушни апарат, доза буке која постоји тамо ме је ометала, па ми се дешавало да сам неки пакет бројао по више пута, јер сам грешио. Бука ми је одузимала пажњу, каже Ненад.

ЖЕЉКО МАСЛАЋ

НЕНАД ЈОВАНОВИЋ

АНЂЕЛА ЈАЋИМОВИЋ

СТЕФАН МИЛИЋ

■ **Мала лепеза занимања**

Удружење глувих и наглувих Шумадијског округа има 315 чланова и само двоје њих је факултетски образовано, и то из редова наглувих. Један младић је при крају студија, док је једна девојка завршила економију и запослила се у банци. Од поменутог броја двадесеторо је наглувих. Глуви не завршавају факултете, не зато што не желе, или им то не дозвољавају интелектуалне способности, него зато што им нису обезбеђени услови за праћење наставе. Особе са оштећеним слухом тако остају на нивоу занатлија и радника.

- Проблем је прво у Школи за глуве коју они похађају, која није радила на њиховој афирмацији. У школи су мишљења да не могу више, а ми смо мишљења да од малих ногу треба радити на њиховом описмењавању. Нису криви наставници, није чак ни школа, јер они раде по директиви Министарства, а оно не жели ништа да промени у систему образовања, каже Сузана Маслаћ Матовић, секретар Удружења глувих и наглувих Шумадијског округа. Она је стигла и до министра Шарчевића, изнела проблематику, али је, нажалост, то било без икаквог одјека.

Сузана тврди да се званично у Школи за глуве знаковни језик не користи, они га знају, али не владају добро. Деца која хоће да похађају школу за чујућу децу некако се сналазе, иако немају асистента, немају тумача, што није добро. Логично је да самим тим не добијају информацију као деца која чују. Много је ту проблема. Поједине породице, рецимо, не желе да деца похађају школу за глуве, уписују их у редовне школе, а тамо нема обезбеђеног тумача да детету пренесе адекватно знање. Факултети тек немају то. Неко ко преноси знање мора да влада и тематиком и знаковним језиком. Није проблем глувоћа колико образовање. Она истиче да се мало ради и на самопоуздању глувих људи да сами иду кроз живот, каже Маслаћ.

Биљана Милановић, председница поменутог Удружења, такође тврди да имају много проблема њихови чланови, почевши од школовања, где им је већ 50 година омогућено да бирају међу само шест заната. Та занимања су конфекционар, лимар, обућар, штампар, фризер и пекар.

- Добијете диплому пекара и не запослите се, а имате трогодишњу праксу. Просто ми није јасно зашто је остало занимање пекар, ако не може да се запосли. Или, конфекционар ради у логистици, да нешто донесе, принесе, али не сашије ни комад одеће. Деца не знају да сашију џеп, да отворе рупице, а завршавају занимање конфекционар. Фризер добио диплому фризера, радио је само пропратне послове, али не и шишање. Ту фали практични део. Моја жеља је да истрајемо и сачувамо своје здравље. Ја од малена имам проблем са срцем и да бих заштитила своје здравље уписала сам оптику. Имала сам практични део у „Оптици" у Саве Ковачевића и нико се из школе никада није потрудио да дође и види како изводим тај практични део. Добила сам диплому, уписала четврти степен, али због свог здравља била сам спречена да даље напредујем. Отворила сам приватну фирму, захваљујући упорности и помоћи мојих родитеља, који су ме подржавали у свему, каже председница Удружења.

■ **Плаћање „пенала" уместо запошљавања**

- Пре пар година сам прочитала интересантан чланак за промене и унапређење образовања и то ме заинтригирало, али нико није направио студију за промену система образовања за глуву децу. Све се фокусира на децу која већ имају успешно школовање да се још више унапреде, каже Сузана Маслаћ Матовић.

Проблем је што о унапређењу школовања глувих одлучује неко ко није глув. У свету су доносиоци одлука људи који су и сами глуви. Овде одлуке доносе дефектолози, али они не знају са каквим проблемима се сусрећу глува деца након завршетка школе и после као зрели људи. Свуда по свету глуви људи су и правници и успешни адвокати, има их у парламенту Европске уније, имају широку лепезу занимања, док су код нас глуви сведени на просте раднике. Они пате цео живот што су принуђени да раде оно што не желе.

Сузана Маслаћ Матовић напомиње да су се са неправдама глуви сретали још из најмлађег доба. Раније, при упису у школу, детету су писали ем да је глуво, ем да је заостало. Приписиване су им погрешне дијагнозе, што је обележавало дете од старта.

- Пише се о глувима као особама са посебним потребама. Нисмо ми особе са посебним потребама, ми само не чујемо, јер о тим стварима одлучују људи који нису компетентни. Мишљења сам да послодавци не верују у способност глувих особа да раде, иако су стекли образовање. Кад год би кандидати отишли с тумачем да поразговарају с послодавцем, увек се постави питање - како ћемо да комуницирамо. Увек неки изговори и у старту их уплаше, каже Маслаћ.

У Крагујевцу у 28 фирми ради 81 њихов члан. Највише у „Тригану", њих 28.

Она наглашава да је захваљујући медијској подршци и њиховој кампањи кроз медије, промењен став према глувима, мада још пуно мора да се ради на томе. У многим фирмама су им рекли да радије плаћају пенале, него да запосле особу са инвалидитетом, иако их закон обавезује.

Прошле године организована су два округла стола и разговарало се о отклањању предрасуда, али многи се нису појавили, као на пример из Привредне коморе, који најчешће упућују глуве на јавне радове који трају само три-четири месеца. Не изостаје присуство чланова Удружења глувих ни на сајмовима запошљавања и сваки пут тумач иде с њима, али ефекти су веома слаби.

Реализацију пројекта БЕЗ ОГРАНИЧЕЊА – ИНКЛУЗИЈА У НОВИНАРСТВУ финансијски је подржало Министарство културе и информисања Републике Србије

Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства

We understood the essence of inclusion. We now see inclusion as something good, useful and necessary.

We consider it especially successful that the Ministry of Culture, donated funds to newspaper, which wrote about our programme, in order to continuously write about various groups of young people with disabilities and their problems. This project is still active. The newspapers are obliged to publish by the end of 2020. ten articles. Journalists are obliged to contact and visit associations for people with disabilities, and to write about their needs and problems. Some of the articles are written by associations, per example article “Faculty is deaf for the problems of people with disability”. Until now five articles were printed, five remains to be done. Articles are published on every Thursday.

The authors of this report are members of the Association of Students with Disabilities and Red Cross volunteers, who stayed in Hannover, Lower Saxony, Germany.

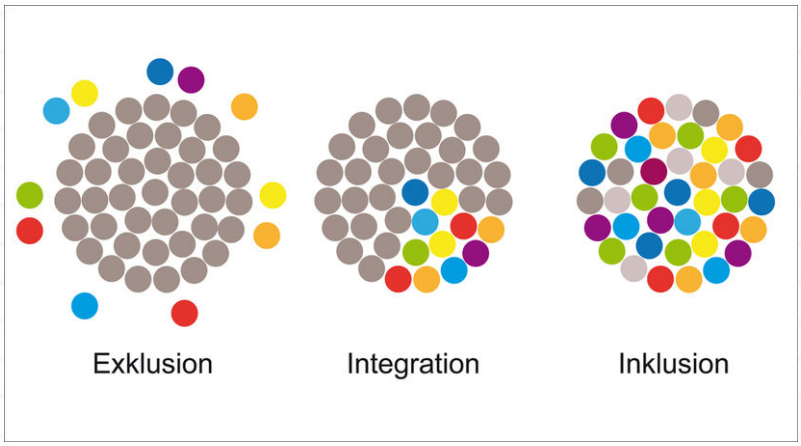

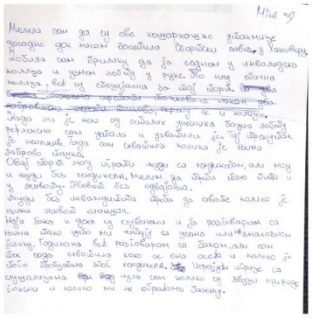

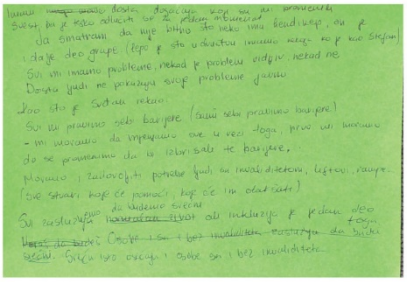

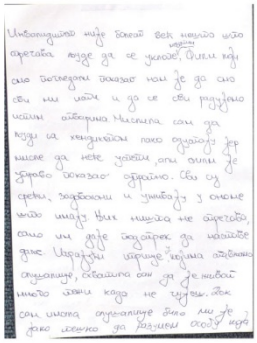

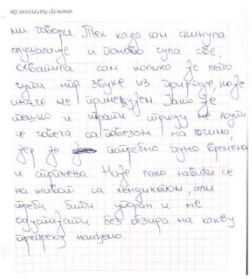

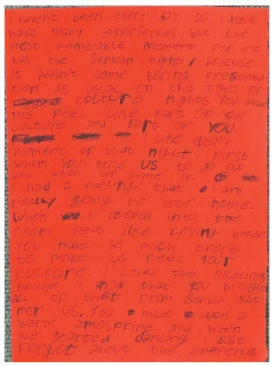

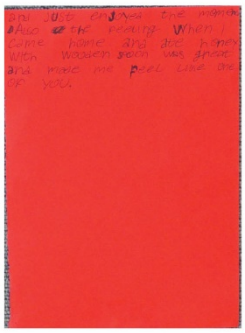

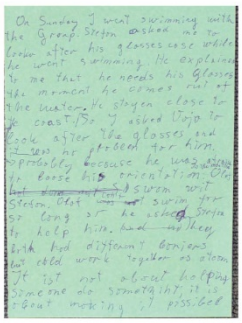

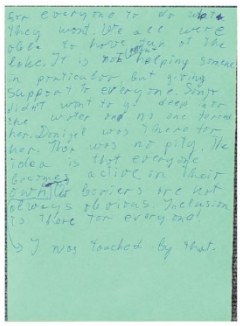

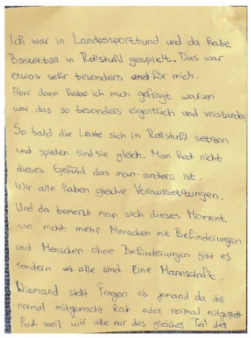

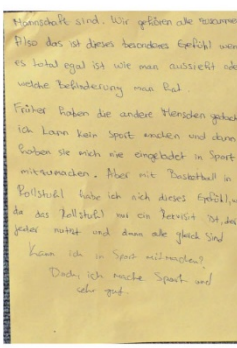

These are pictures of some of the original stories, that has been written by project participants, during the exchange in Germany (translated stories are in the text frames).